Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer.: 21TI050	**Kerkrade,** 30 juni 2021

Behorend bij ontwerpbesluit nummer 21Rb046

Onderwerp

GGD Zuid-Limburg: begroting 2022 en jaaroverzicht 2020.

Beslispunten

- Een positieve zienswijze op de begroting van de GGD Zuid-Limburg 2022 afgeven;
- Akkoord met het verwerken van de financiële consequenties zoals in deze nota van toelichting staat beschreven;
- Het jaaroverzicht GGD Zuid-Limburg 2020 voor kennisgeving aannemen.

Inleiding

De GGD Zuid Limburg (hierna aangeduid met GGD) is een gemeenschappelijke regeling ingesteld door de gemeenten in Zuid-Limburg. Gemeenten hebben de taak om de lokale publieke belangen op het gebied van publieke gezondheid te behartigen. Gemeenten bepalen het gezondheidsbeleid en voeren hierop regie. De GGD adviseert gemeenten, levert data en kennis, verbindt partijen en is aanjager van processen die moeten leiden tot een betere gezondheid van de Zuid-Limburgers. Ook zorgt de GGD voor de uitvoering van de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid en aanvullende taken die door de gemeenten aan de GGD zijn opgedragen.

De GGD Zuid Limburg kent vier programma's: GGD, Jeugdgezondheidszorg (hierna aangeduid als JGZ), Acute Zorg (begroting GHOR maakt deel uit van de begroting Veiligheidsregio) en Veilig Thuis. De taken van de GGD staan beschreven in het dienstverleningspakket en hebben een wettelijke grondslag in respectievelijk de Wet publieke gezondheid, de Wet ambulancezorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Zie de begroting 2022 voor een nadere toelichting op de inhoud van de vier programma's.

De ambitie van het regionale gezondheidsbeleid 'Zuid springt eruit: Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid' is de leidraad voor het beleid van de GGD in de periode 2020-2023.

Zoals gebruikelijk heeft het dagelijks bestuur van de GGDZL de Zuid-Limburgse gemeenteraden uitgenodigd om hun zienswijzen ten aanzien van de begroting 2022 kenbaar te maken. Dit kan tot uiterlijk 1 juli a.s[1]. Vervolgens zal het dagelijks bestuur de begroting 2022 ter vaststelling aan het algemeen bestuur van de GGDZL voorleggen. Daar kunnen dan de gemeentelijke zienswijzen in worden meegenomen.

Aan de begroting 2022 is het jaaroverzicht 2020 ter informatie toegevoegd. Deze informatie kan behulpzaam zijn bij het vormen van een zienswijze met betrekking tot de begroting 2022.

[1] Zie voor wat betreft deze datum hetgeen onder "uitvoering" op pagina 6 staat vermeld.

Doelstelling

1. De gemeenteraad in de gelegenheid stellen om zijn zienswijze op de begroting van de GGD kenbaar te maken en kennis te nemen van het jaaroverzicht 2020;
2. De financiële consequenties van de begroting GGD Zuid Limburg in de gemeentebegroting verwerken.

Argumenten

Begroting

Voor de periode 2020-2023 hebben gemeenten de beleidsagenda bepaald. De regionale gezondheidsnota: 'Zuid springt eruit, Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid' en het meerjarenperspectief 2020-2023 van de GGD Zuid Limburg zijn hierbij de leidende documenten. Dit is verder uitgewerkt in de trendbreukaanpak.

Met de bij deze nota gevoegde conceptbrief van de gemeenteraad gericht aan het dagelijks bestuur van de GGD wordt een positieve zienswijze afgegeven. Deze wordt als volgt onderbouwd:

"De in de begroting opgenomen koers wordt onderschreven. Deze komt overeen met en ligt in het verlengde van de ambities van de Zuid-Limburgse gemeenten voor de gezondheid van hun inwoners. Voor de gemeente Kerkrade geldt, dat daarmee zowel de Zuid-Limburgse koers als lokale ambities met betrekking tot gezondheid en vitaliteit hand in hand gaan. Dit geldt ook voor de ontwikkeling van de JGZ die met de begroting 2022 in gang wordt gezet.

Deze koers en ambities worden uitgewerkt in concrete dienstverlening, activiteiten en interventies en de daarvoor benodigde financiële middelen voor de komende jaren. De gemeenteraad is zich ervan bewust, dat zijn doelen vragen om extra investeringen en inspanningen. Dat er een extra bijdrage van gemeenten wordt gevraagd, komt dan ook niet onverwacht. Wel is deze fors. Daarom vraagt de gemeenteraad aandacht voor een reële fasering en opbouw en kritische inschatting en beheersing van kosten".

Deze zienswijze is het resultaat van de volgende overwegingen:

1. De in het regionaal gezondheidsbeleid opgenomen beleidsuitgangspunten vormen de basis voor de wijze waarop de GGD te werk gaat bij het inlopen van de gezondheidsachterstand van Zuid-Limburg ten opzichte van de rest van Nederland.
2. Het regionaal gezondheidsbeleid en het Kerkraads beleid ten aanzien van gezondheid en vitaliteit liggen in elkaars verlengde en dragen bij aan elkaars doelstellingen.
3. Met de tot het programma "GGD" behorende dienstverlening draagt de GGD dag en nacht bij aan de bescherming en bevordering van de gezondheid van onze inwoners.
4. Met de bestuurlijke opdracht vanuit de stuurgroep JGZ en de door het algemeen bestuur vastgestelde documenten 'JGZ in Zuid-Limburg: een belangrijke investering voor de toekomst' en 'JGZ in Zuid-Limburg, de toekomst start vandaag' is bewust gekozen voor de doorontwikkeling naar een JGZ van de toekomst (zie de bijlagen).
5. Bestuurlijk is de keuze gemaakt om (via een meerjarig traject) toe te werken naar:
    a. een nieuwe en professionele eigentijdse JGZ-organisatie.
    b. partner in de uitvoering van interventies gericht op de trendbreuk en vermindering van jeugdzorg.
    c. een efficiënte en toekomstgerichte organisatie.
6. Deze JGZ van de toekomst rechtvaardigt een extra financiële bijdrage voor het programma "JGZ".
7. De regiovisie 'Geweld in Afhankelijkheid (GIA) Zuid-Limburg 2019-2022' is de basis voor de begroting van het programma Veilig Thuis.

Jaaroverzicht 2020

Het jaaroverzicht is volledig digitaal https://ggdzl-jaaroverzicht.nl/ en alleen ter informatie naar de gemeenten gezonden. Het verschaft inzicht in de prestaties, ontwikkelingen, trends en cijfers. Het afgeven van een zienswijze is niet aan de orde. Het wordt door het algemeen bestuur van de GGD vastgesteld.

Kanttekeningen

Eén JGZ.

In 2019 besloten de zestien gemeenten in Zuid-Limburg de vier organisaties voor JGZ samen te voegen. Daarbij werd onder andere uitgegaan van te behalen voordeel uit efficiency. In de voorliggende begroting wordt rekening gehouden met toenemende kosten voor de JGZ. Hieraan mag niet de conclusie worden verbonden, dat de samenvoeging tot 1 JGZ géén efficiency oplevert. Het dienstverleningspakket blijft namelijk niet gelijk. De extra kosten hebben te maken met de doorontwikkeling naar een JGZ van de toekomst. Efficiency treedt niet meteen op. De JGZ maakt een ontwikkeling door. De verwachting is dat in 2023 een voordeel van € 300.000,-- wordt behaald. Vanaf 2025 structureel € 500.000,--.

JGZ, meerjarig traject.

De ontwikkeling die is gericht op een JGZ van de toekomst kent een meerjarig traject. De opgave is inhoudelijk en financieel van een dusdanige omvang, dat een fasering nodig is gedurende de jaren 2022 t/m 2025 met incidentele en structurele kosten. In de begroting 2022 is de eerste stap opgenomen. Over de vervolgstappen zullen steeds opnieuw besluiten moeten worden genomen via de jaarlijkse begrotingscyclus. Met het vaststellen van de begroting 2022 wordt géén besluit genomen voor de budgetten voor de jaren erna.
Zie het bestuurlijk document "JGZ in Zuid-Limburg, de toekomst start vandaag", paragraaf 7.2 voor een totaaloverzicht.

Trendbreuk

Voor de trendbreuk is een groot aantal partijen nodig. De GGD is één van die partijen. Een groot deel van de trendbreuk interventies hebben raakvlakken met de JGZ. Daarmee is de GGD ook essentieel voor het verwezenlijken van het "Vie, een leven in beweging" gedachtegoed: een impuls en stimulans voor een gezond en vitaal leven. Zowel voor een gezonde jeugd, vitaliteit in de wijk en vitale ouderen. Een kansrijke start legt daarvoor de basis. Daar is een goed toegeruste, eigentijdse en toekomstgerichte jeugdgezondheidszorg voor nodig.

In de begroting 2022 heeft de GGD in het programma 'jeugdgezondheidszorg' haar kosten opgenomen voor de uitvoering van de interventies 'Voorzorg en stevig ouderschap' (levensfase kansrijke start). Het aandeel Kerkrade is € 43.092,--. Deze kosten komen in 2022 eenmalig ten laste van Vie.

De kosten van de GGD voor de uitvoering van de interventie van 'nu niet zwanger' (levensfase kansrijke start) zijn in het programma 'GGD' opgenomen (uitvoering door de afdeling SIM (seksuele gezondheid, infectieziekten en milieu)). Deze kosten worden vooralsnog bekostigd uit subsidie dat de provincie Limburg aan de GGD heeft toegekend. Daar hoeven de gemeenten in 2022 nog niet aan bij te dragen. Een subsidievoorwaarde van de provincie is dat vanaf 2023 gemeenten meebetalen aan de bekostiging van het programma. Het provinciaal subsidie stopt in 2024.
Op welke wijze 'nu niet zwanger' binnen de afdeling SIM wordt geïntegreerd en wat de impact hiervan is op de begroting van de GGD in de komende jaren, wordt duidelijk in de loop van 2021.

De totale kosten van het programmabureau trendbreuk zijn nu in de begroting van de GGD opgenomen. De afgelopen jaren werden de bijdragen in de kosten van het programmabureau apart in rekening gebracht bij de gemeenten. Vanaf 2022 dus niet meer. Aandeel Kerkrade is € 17.618,--. Ook dit bedrag wordt in 2022 eenmalig ten laste van Vie gebracht.

Naast bovenstaande onderdelen levert de GGD ook nog diverse andere bijdragen aan de trendbreuk die vanuit de reguliere begroting c.q. vanuit projectgelden worden gedaan. Hierbij moet worden gedacht aan JOGG en gezonde basisschool voor de toekomst.

Interventies waar de GGD in het kader van trendbreuk een bijdrage aan kan leveren, die (nog) niet in de begroting zijn opgenomen, zijn de ketenaanpak overgewicht, de uitrol van M@ZL, de knooppunten kansrijke start, centering pregnacy en centering parenting. Zonder nadere afspraken over inhoud en financiering kan de GGD hier in 2022 geen bijdrage aan leveren.

In Kerkrade lopen de kansrijke start interventies 'knooppunt kansrijke start en centering pregnancy'. De middelen die hiervoor nodig zijn in 2022 (circa € 15.000,–) dienen daarom apart meegenomen te worden bij het opstellen van de begroting Vie 2022 en blijven hier verder buiten beschouwing.

Verdeelsleutel

Bij de totstandkoming van de nieuwe JGZ organisatie in Zuid-Limburg is door de gemeenten aangegeven dat tegelijk met het opstellen van de nieuwe begroting ook de opties rond de verdeling van de kosten JGZ tussen de gemeenten onderzocht moeten worden. Niet alleen de hoogte van de kosten JGZ, maar ook de afgesproken verdeling van deze kosten bepaalt immers het concrete bedrag dat individuele gemeenten betalen voor uitvoering van JGZ in hun gemeente.
Het Algemeen Bestuur heeft besloten om de kosten JGZ 2022 te verdelen op basis van inwoneraantallen. Om de herverdeeleffecten te verzachten vindt een fasering in de vorm van een ingroei van vier jaren plaats. Tegelijkertijd is een proces in gang gezet om alternatieven te onderzoeken voor een eventuele andere verdeelsleutel.

COVID-19

De GGD gaat ervan uit dat de impact van COVID-19 ook in 2022 nog omvangrijk zal zijn. Gedacht kan worden aan de afbouw van de COVID-organisatie, onderzoeken en analyses die invloed hebben op de positie van de GGD, maar ook inzet op de nazorg van de COVID-patiënten en het effect van vaccinaties op de inwoners.
In dit verband is van belang, dat alle kosten die de GGD in verband met COVID-19 maakt bij het ministerie van VWS worden gedeclareerd. Deze komen dus niet voor rekening van de gemeenten.

Financiën

De GGD stelt jaarlijks een zo realistisch mogelijke begroting op met daarin de baten en lasten voor het komend kalenderjaar. De algemene uitgangspunten bij de GGD voor de begroting zijn in de Gemeenschappelijke Regeling of besluiten van het Algemeen Bestuur vastgelegd.

Algemene uitgangspunten:

- De bijdrage van de gemeenten wordt voor het programma GGD gebaseerd op het aantal inwoners van Zuid-Limburg op basis van de CBS-cijfers per 1 januari van twee jaar voorafgaand aan het boekjaar (begroting 2022 is gebaseerd op het aantal inwoners van 2020).
- De bijdrage van de gemeenten voor het programma Veilig Thuis is gebaseerd op een aantal parameters uit het gemeentefonds en kent een peildatum van 1 januari van twee jaar voorafgaand aan het boekjaar (begroting 2022 is gebaseerd op parameters van 2020).
- Bij het opstellen van de begroting wordt gebruik gemaakt van indexcijfers van het Centraal Planbureau. Van de indexpercentages voor loon en materieel wordt een gemiddelde index berekend op basis waarvan de opbrengsten (inclusief gemeentelijke bijdrage) worden geïndexeerd.
- Voor 2022 hanteert de GGD (m.u.v. de RAV) een index van 1,5% voor materieel en een index van 1,3% voor personeel.

- Bij de jaarrekening vindt een herrekening plaats op basis van de daadwerkelijke index. Om te voorkomen dat grote verschillen bij de herrekening ontstaan, wordt bij significante afwijkingen in de index (meer dan € 0,10 per inwoner) de begroting bijgesteld.

Uitgangspunten JGZ:

- Voor de jaren 2020 en 2021 was de begroting van de JGZ gebaseerd op de voormalige vier jeugdgezondheidsorganisaties (per 1 januari 2020 gingen deze organisaties op in 1 JGZ voor heel Zuid-Limburg onder de gemeenschappelijke regeling GGD).
- Vanaf 2022 is sprake van 1 nieuwe JGZ begroting op basis van de bestuurlijke opdracht vanuit de stuurgroep JGZ en de door het algemeen bestuur vastgestelde documenten 'JGZ in Zuid-Limburg: een belangrijke investering voor de toekomst' en 'JGZ Zuid-Limburg, de toekomst start vandaag'. Voor het jaar 2022 geldt de verdeelsleutel 'inwoneraantallen'.

In onderstaand overzicht een opsomming van de bijdragen die van de gemeente Kerkrade worden gevraagd en de dekking van deze kosten op basis van de huidige meerjarige gemeentebegroting.

	Bijdrage	**Begroting**	**Saldo**	**Begrotingspost**
Programma GGD	521.714	480.000	-41.714	9710012
Jeugdgezondheidszorg	1.309.683	1.162.100	-147.583	9710062
Rijksvaccinatieprogramma	75.000	66.000	-9.000	9710062
Veilig Thuis	525.494	527.000	1.506	9710042
Totaal	2.431.891	2.235.100	-196.791	

De toename van de kosten houden verband met:

Programma GGD:
De doorwerking jaarlijkse indexeringen 2020 t/m 2022 en programmabureau trendbreuk.

Programma JGZ:
Autonome ontwikkelingen: index 2022 en invoering prenataal huisbezoek.
Ontwikkeling gericht op eigentijdse professionele jgz.
Trendbreuk: voorzorg en stevig ouderschap.

De algemene uitkering die de gemeente ontvangt zal worden verhoogd in verband met uitbreiding van het Rijksvaccinatieprogramma en invoering van prenataal huisbezoek. Exacte bedragen zullen in de mei- of decembercirculaire 2021 worden bekend gemaakt. De GGD heeft met deze uitbreiding van taken al rekening gehouden. Gezien onderstaand dekkingsvoorstel hoeven deze extra middelen te zijner tijd niet meer vanuit de algemene middelen aan het GGD budget te worden toegevoegd.

Voor het tekort van € 196.791,-- wordt het volgend aanvullend meerjarige dekkingsvoorstel gedaan.

Aanvullende dekking	**2022**	**2023 e.v.**	**Toelichting**
VIE 9510012	60.710	0	Kosten trendbreuk in begroting GGD
Algemene middelen	136.081	196.791	Mee te nemen bij begrotingsronde 2022
	196.791	**196.791**	

Dit houdt dus in dat in 2022 eenmalig € 60.710,-- uit Vie-middelen wordt betaald (in verband met de specifieke relatie van in de GGD-begroting opgenomen activiteiten met de trendbreuk).

Communicatie

De zienswijze van de gemeenteraad wordt schriftelijk gecommuniceerd met de GGD (zie bijgevoegde conceptbrief).

Uitvoering

Het algemeen bestuur van de GGD is van plan de begroting 2022 vast te stellen op 2 juli aanstaande. De behandeling in de commissie B&S en de gemeenteraad van Kerkrade staat gepland op respectievelijk 22 juni en 7 juli aanstaande. Daarom zal de portefeuillehouder GGD het algemeen bestuur van de GGD informeren over de uitkomst van de behandeling in de commissie B&S. Daar kan het algemeen bestuur dan kennis van nemen en rekening mee houden bij de vaststelling van de begroting. Dit is een voor de GGD werkbare procedure, die eerder is toegepast.